

Külföldi tanulmányutak

A Cselekvő közösségek – aktív közösségi szerepvállalás projekt átfogó célja, hogy a kulturális intézményrendszer – könyvtárak, múzeumok és művelődési házak – egyedi eszközeivel segítse a települések önkormányzatai, kulturális intézményei és lakosai közötti kapcsolatokat erősítését, annak érdekében, hogy minél több aktív, a helyi társadalmat megmozgató közösség jöjjön létre. Ez több más mellett azért is fontos, mert a közösségek szerepvállalása hozzájárulhat a szegénység, a társadalmi kirekesztettség enyhítéséhez, továbbá erősítheti a nemzeti, közösségi és egyéni felelősségvállalást, és a társadalmi összetartozás érzését.

A Cselekvő közösségek – aktív közösségi szerepvállalás kiemelt projekten belül a konzorciumot vezető szentendrei Szabadtéri Néprajzi Múzeum Múzeumi Oktatási és Módszertani Központ egyik fontos feladata, hogy szakmai tanulmányutakat szervezzen különböző Európai Unió országokba annak érdekében, hogy a résztvevők minél több létező jó gyakorlattal ismerkedhessenek meg, valamint új, nemzetközi kapcsolatokat építhessenek.

A tanulmányutakra – a projekt alapfeltételeinek megfelelően Budapest és Pest megye kivételével – településenként 2-2 fő jelentkezhet, összességében 200 települést kell elérnünk. A célcsoportba tartoznak a kulturális közösségek és civil szervezetek tagjai és vezetői; kulturális intézmények (könyvtárak, múzeumok, közösségi házak) szakemberei; helyi, TOP pályázaton nyertes önkormányzatok képviselői. Mivel a tanulmányutakon való részvétel teljesen ingyenes, a projekt fedezi az útiköltséget, a szállás, étkezések, biztosítás, belépők díját. A résztvevőknek alá kell írniuk, hogy elfogadják az utazási feltételeket, melybe útibeszámoló elkészítése is beletartozik.

Egy-egy tanulmányúton 20 jelentkező vehet részt. Mivel a tanulmányutak iránt elég nagy az érdeklődés, ezért az online jelentkezési lapon szereplő motivációs kérdésekre adott válaszok alapján bíráló bizottság dönti el, hogy ki utazhat. Minden csoportot a Szabadtéri Néprajzi Múzeum Cselekvő közösségek projektjének két munkatársa és egy idegenvezető/tolmács kíséri.

2018 júliusa és 2019 júniusa között 12 tanulmányutat szervezünk. Az első úticél a romániai Sepsiszentgyörgy volt, ezt követően Ausztriában és Szlovákiában, Szlovéniában, Lengyelországban, Németországban, Belgiumban, Horvátországban, Hollandiában és Csehországban járt már csoport,

az utolsó három út helyszíne Dánia, Ausztria és Románia lesz.

A tanulmányutak résztvevői könyvtárakat, múzeumokat, kulturális helyszíneket és aktív közösségeket látogatnak meg. Ahol lehetséges volt, a helyi magyar közösséggel is sok esetben izgalmas találkozásokra került sor. Remélhetőleg ezen szervezetek némelyikével a résztvevők és a projekt is valamilyen módon tartani fogja a kapcsolatot.

Az intézmények, kiállítások megtekintésén túl beszélgetésekre és előadásokra is sor kerül. A szervezés során igyekeztünk olyan szakemberekkel felvenni a kapcsolatot, akik a projekt alábbi kiemelt témáival foglalkoznak: az intézmények közösségi alapú (társadalmiasított) működtetése, önkéntesség, önkéntesek szerepe, önkéntes management, a közösségek bevonásának, aktivizálásának lehetőségei, a kulturális közösségfejlesztéssel kapcsolatos tapasztalatok, a kulturális esélyteremtés: hátrányos helyzetűek, kisebbségek elérése, közösségi integrációjuk, különböző kulturális intézmények együttműködésének lehetőségei, ennek nehézségei és előnyei.

Eddig minden út során felmerült a kérdés, hogy egy kis település kulturális szakembere vagy vezetője mit tanulhat vagy vehet át egy nagy, országos intézménytől, egy nemzeti könyvtártól vagy múzeumtól, de aztán mindenki felismerte, hogy bár minden nem adaptálható, de egy-egy részlet új utakat nyithat meg.

A tanulmányutak másik fontos tanulsága, hogy a fenti kérdésekre mindenhol keresik a válaszokat és az új megoldásokat, továbbá, hogy a „rossz” példákban is lehet tanulni. Vannak, ahol már nagy hagyománya van például az önkéntességnek, de az is tanulságos, hogy egy-egy intézmény miként indít el egy ilyen programot.

A projekt célja, hogy a tapasztalatok minél szélesebb körben hozzáférhetővé váljanak, és minél többen felhasználhassák a látottakat saját lehetőségeiknek, igényeiknek megfelelően. Minden útról beszámoló kerül fel a Cselekvő közösségek projekt honlapjára. A résztvevők útibeszámolóit is felhasználva a projekt munkatársak tanulmányaival egy Múzeumi iránytű kötet fog megjelenni, mely az európai múzeumi jó gyakorlatokat mutatja be, valamint egy online kiadvány is készül, ami a projekt összes kül-

földi és belföldi tanulmányútját ismerteti.

A tanulmányutaktól azt várjuk, hogy a résztvevők szemléletét megváltoztassa: a közösségek tagjai és a kulturális intézmények képviselői nyitottabbakká váljanak az együttműködésre, a kulturális intézmények dolgozói jobban megismerjék a civil szervezeteket, fedezzék fel az önkéntességben rejlő lehetőségeket, az önkormányzatok képviselői ismerjék meg a kulturális intézmények közösségteremtő, integráló lehetőségeit.

A tanulmányutak célja volt, hogy lehetőséget nyújtson a külföldi kapcsolatok építésére és új, hazai kollégák megismerésére. Az is előfordult, hogy a szomszédos települések szakemberei az utazás során találkoztak először. A beérkezett útibeszámolók és a kísérők beszámolóit alapján azt mondhatjuk, hogy a kitűzött célokat elértük.

MARGITTA NÓRA – Az ELTE Bölcsészettudományi karán szerzett magyar-esztétika szakos diplomát. Korábban fordítóként és idegenvezetőként dolgozott. Évek óta fotózik. Jelenleg a Szabadtéri Néprajzi Múzeum Cselekvő közösségek projektszervező munkatársaként nemzetközi konferenciát, illetve külföldi tanulmányutakat szervez, dokumentál és a projekthez kötődő rendezvényeket fotózza.